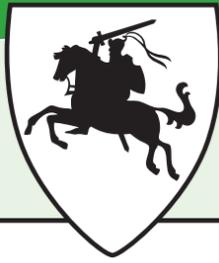

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Padėti žmonėms - privaloma būti vienu jų

Lietuva yra visur, bet prasideda ji nuo to, ko automobilių spūstyje rytą lėkdami į darbus nepastebime. Lietuva prasideda ne nuo Seimo, ne nuo Turniškių, ne nuo Valdovų rūmų, o nuo kaimų ir mažų miestelių, kuriuose gyvena, dirba ir vaikus Lietuvai augina paprasti žmonės. Kažkam jų problemos - kosmosas, kažkam - savas kiemas. Turi būti savas, nes kitaip nebeliks Lietuvos. Kuo gyvena mažų savivaldybių bendruomenės, kalbame su Kalvarijos viešosios policijos skyriaus vyresniąja specialiste, bendruomenės pareigūne Daiva KVEDARIENE. O ir proga puiki pasitaikė: šią savaitę, spalio 2-ąją, policininkai šventė savo profesinę Angelų sargų dieną.

- Kas tai yra bendruomenės pareigūnas?

- Pareigybė įkurta policijos autoritetui kelti, gyventojų ir policijos bendradarbiavimui skatinti, dirbti su saugios kaimynystės grupėmis. Bendruomenių pareigūnams tenka spręsti visas problemas, kurios susijusios su bendruomenėmis, su žmonėmis. Esame tarpininkai tarp bendruomenės ir policijos. Turiu teisę, bet ne pareigą surašyti administracinės teisės pažeidimų protokolą. Ir lengva, ir nelengva, kai esi gimęs ir užaugęs toje bendruomenėje. Ši nauja pareigybė atsirado kartu su nuostata, kad pareigūnas, artimai bendraujantis su bendruomenėmis, vykdamas prevenciją, bausti neturėtų. Kaip mes, kolegos, juokaujame, bendruomenės pareigūnas yra policininkas „gerietis“. Jo darbas yra pastebėti, išklaudyti, skatinti, padėti, užbėgti blogiui už akių. Tokių pareigūnų kaip aš Lietuvoje yra 80. Ir tai nauja institucija. Dirbti su bendruomenėmis buvo mano svajonių darbas. Kai prieš dvejus metus sužinojau, kad toks etatas bus steigiamas, neapleido mintis, kad tai mano vieta. Ir anksčiau daug dirbdavau su bendruomenėmis, jaunimu, esu aktyvi, visi mane pažįsta, aš visus pažįstu. Bet prieš tai reikėjo įveikti konkursą. Buvo konkursas, bet neatsirado norinčiųjų konkuruoti.

- Kokios yra didžiausios bendruomenių problemos? Ar jau spėjote jas perprasti?

- Tas problemas žinojau visada. Priklausiau Jungėnų bendruomenei, dirbau su ja. Bet dabar mano pareiga dirbti, kad problemų būtų mažiau. Suprantama, naujų darbo vietų pareigūnas neįsteigs. Tai valdžios, politikų darbas, bet žmones skatinti privalo. Bendruomenėse problemų yra įvairių, o pati didžiausia - darbo trūkumas. Kai nėra darbo, atsiranda ir kontrabanda, nelegalūs darbai. Tai labai aktualu pasienio savivaldybėse, tokiose kaip Kalvarija. Kai yra didelis nedarbas, dauguma bendruomenės narių toleruoja kontrabandos gabenimą kaip vieną pragyvenimo šaltinių. Jiems nelabai svarbu, kad už jo tvoros pardavinėja kontrabandinį dy-

Kazimiero Linkėvičiaus nuotr.

► **DRAUGYSTĖ.** Buvusią Kalvarijos apylinkės inspektore, dabar bendruomenės pareigūnę Daivą Kvedarienę kalvarijiečiai ir dauguma Marijampolės pažįsta ir kaip nusipelnusio policijos šuns Grantu ugdytoją - pareigūnei kinologės darbas prideda ne tik daugiau pareigų, bet ir žmonių pasitikėjimo

zeliną. Pilietiškumo sunku tikėtis. Labai bijo žmonės bendradarbiauti su pareigūnais šiuo klausimu. Kalbu, visi klauso, palinksi galvomis, bet tuo dažniausiai ir pasibaigia. Kai nėra darbo, prasideda girtuokliavimas, o iš jo visos kitos blogybės. Mano bendruomenėje besistumdantių be darbo gana nedaug, nes yra kur susirasti darbo. Sakyčiau, Jungėnuose net geriau negu savivaldybės centre Kalvarijoje. Lentpjūvėje galima uždirbti 1-2 tūkst. litų. Ne bet kuriame kaime ir turėdami aukštuosius tiek uždirba, nekaltu jau apie pradedančius policininkus. (Juokiasi.)

- Ką reikia daryti, kad darbo atsirastų? Ar patys žmonės turi galimybių sukurti sau ir kaimynui darbo vietą?

- Galimybių yra, tik reikia sugebėti jomis pasinaudoti. Šiais metais labai palankus laikas per vietos veiklos grupes remti jaunimo įdarbinimą. Bendruomenės galės rašyti projektus ir steigti naujas darbo

vietas. Kalbėjome su ūkininkais. Kai kurie jų pyksta, nėra kam dirbti, visi tingi.

Reikia, kad atsirastų žmogus, kuris tuo užsiimtų. Projektų gali būti šimtai. Galima rašyti projektą,

► **Kai nėra darbo, prasideda girtuokliavimas, o iš jo visos kitos blogybės. Iš girtuoklyščių kyla smurtas, ir atsiranda užburtas ratas**

tarkim, pirkti įrenginius vaistažolėms džiovinti, skatinti vaistinių augalų gamtoje rinkėjus, augintojus. Kalvarijoje atsiradė fabrikas, kuris spaudžia sultis, pilsto į pakus. Įdarbino jaunimo. Tą patį gali ir bendruomenės. Bėda, kad nesutvarkyti įstatymai. Ir tas klausimas visur stringa, nes nesutvarkyti teisiniai dalykai. Viena mūsų bendruomenė įsirengė virtuvę, nori teikti paslaugas, bet šimtai trikdžių. Atrodo, galima, bet negalima.

Nesvarbu, kad virtuvę įsirengė bendruomenė, bet jiems keliamos tos pačios sąlygos kaip restoranams. Į tuos dalykus reikėtų paprasčiau žiūrėti. Ne mano jėgoms ką nors padaryti, čia turi būti valstybės sprendimai.

- Sakot, jaunimo yra, bet ar jis čia nori likti, ar neišvažinėja į užsienius?

- Išvažinėja. Migracijos problema kaip kitur, taip ir pas mus yra. Žmonės išvažiuoja, nes nori geresnio gyvenimo. Nenori dirbti už minimumą, kaip pensininkai skaičiuoti kiekvieną centą, spaustis. Jaunimas dabar nebe toks kaip anksčiau. Jie maksimalistai. Nėra taip, kad visai nėra darbo, bet jaunimas nori darbo, kurį dirbdamas galėtų užsidirbti, daugiau sau leisti. Išgirsta vieni per kitus, tas išvažiavo, dirbo, užsidirbo, nusipirko automobilį, ir išvažiuoja. Nedrįstu jų už tai smerkti, žmonės nekalti, kad savo gimtinėje negali gyventi oriai. Jei gu daugiau jauni uždirbtų, nė vienas svetur juodų darbų nevažiuotų. Viliuosi, kad jų uždirbti pinigai grįžta į Lietuvą. Juk ir krizės nebūtume taip greitai įveikę, jeigu ne emigrantų pinigai.

- Demografinė situacija Lietuvoje blogėja, o jaunos šeimos nenori auginti daugiau vaikų negu vieną du? Kodėl? Ko trūksta? Pinigų, noro aukotis? Kur yra šeimos laimė?

- Manau, kad pirmiausia priklauso nuo tėvų požiūrio, jų nusistatymo. Pažįstu savo amžiaus moterų, kurios augina po tris vaikus. Vienos vyras - taip pat pareigūnas, mažai laiko turi padėti. Ji nedirba, bet už tai viską tenka padaryti namuose pačiai, visus apšokinėti, vaikus išvežioti. Ji manęs klausia, kaip aš visur spėjanti.

Neturiu paslapčių, mano vaikai nuo mažens buvo mokomi savarankiškumo. Dukrai - 18, sūnams - 17 ir 9. Manau, kad šeimos sėkmės paslaptys yra labai paprastos: supratimas, susikalbėjimas, vieno kitam netrukdymas, skatinimas siekti savo tikslų, išbandyti save ir rasti savo vietą pasaulyje. Ko nespėjau pati, mano siekius įgyvendina vaikai. Tai ir yra šeimos laimė.

didesnė pačių bendruomenių kontrolė. Manau, kad, nebegaudami pinigų veltui, žmonės patys pradės galvoti, kaip uždirbti. Netikiu, kad visi netekę pašalpų išvažiuos į užsienį. Jie pamatys, kad tikrai reikia dirbti. Pašalpos skatina atsipalaidavimą.

Vieniems reikia sukti galvą, kaip uždirbti pinigus, skaičiuoja kiekvieną centą, o kitų abu šeimos nariai nieko nedirbdami gauna daugiau. Kai nėra kuo rūpintis, pradeda girtuokliauti, iš girtuoklyščių kyla smurtas, ir atsiranda užburtas ratas, viena pasekmė skatina kitą.

- Ar sunku dirbant policijos pareigūne suderinti pareigas 3 vaikams, bendruomenių veiklą, išipareigojimus jai, sportą, pomėgius?

- Meluočiau sakydama, kad lengva, bet viskas įmanoma. Man labai daug padeda vyras. Didelė dalis naštos tenka jam. Be jo sunkiai suderinčiau savo norus, poreikius, hobius. Dabar jų turiu labai daug. Žaidžiu Marijampolės regbio komandoje, groju kapeloje smuiku, neseniai pakvietė vaidinti teatre, ir turbūt eisiu. Bendruomenėje daug dirbu su jaunimu. Su jaunimu geriausia kalba yra per sportą. Rašau projektus, vykdomė visokias sportines veiklas, nusipirkome inventorių, nusprendžiau įsteigti jaunimo asociaciją, esu tos asociacijos pirmininkė. Jungėnuose jaunimo yra nemažai, o kur dar aplinkiniai kaimai. Veiklus jaunimas, daug gerų sportininkų. Pati buvau gera sportininkė ir iki šiol negaliu nusėdėti.

- Ką reikėtų keisti, kad žmonės geriau gyventų Lietuvoje?

- Kad žmonės geriau gyventų Lietuvoje, privalome prisidėti kiekvienas, bet pirmiausia prie žmogaus turi priartėti politikai. Ne tik prieš rinkimus. Parlamentines lėšas politikai reikėtų skirti ne suvenyrams pirkti, o kasdienėms kelionėms pas žmones, kad pamatytų, kaip ir kuo jie gyvena. Dirbdamas žmonės privalai žinoti visas jų problemas, vargus ir džiaugsmus, nepakilti virš jų. Dažnai pagalvoju, kaip Lietuva atrodys po metų, po kelerių metų. Tikiu, kad bus geriau.

Labai norėčiau visada dirbti savo krašte, savo krašto žmonėms, savo bendruomenei. Aš labai myliu Lietuvą, o labiausiai - Kalvariją, kur esu gimusi. Manau, kad kiekvienas, kuris dabar yra išvažiavęs į užsienį, užsidirbęs ar baigęs mokslus turėtų sugrįžti ir padaryti savo kraštui kažką gero. Ar darbo vietą įkurti, ar bendruomenės labai kažką gero nuveikti. Kiekvieno mūsų darbas yra duoti. Duoti, kad gautum. Aš tuo vadovaujuosi ir tai atsiperka. Supratau, kad tai, kas duodama veltui, nevertinama. Jeigu vaikams padarai šventę, duodi inventorių ir jų neprašai prisidėti, jie to nieko nevertina. Tik taip ir dirbu, kad įtraukčiau kitus, o labiausiai jaunimą, į savanoriškus darbus, gerumo akcijas.

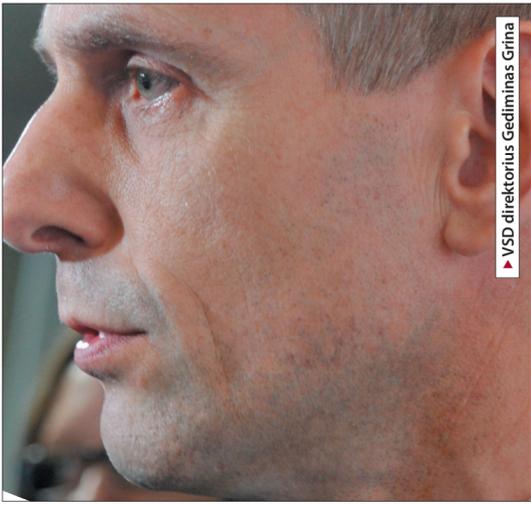
Nusirito skandalinga žinia, kad buvęs advokatas Juzefas Kozubovskis pradėjo šantažuoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos generalinį direktorių Kęstutį Jucevičių. Ta medžiaga susidomėjo Prezidentūra. Prisiminkime generalinio prokuroro sukeltą avariją. Turėjo būti viena byla, bet pradėtos taikyti švelnesnės nuobaudos. Ar tai nėra dvejoji standartai? Kitados STT direktoriaus pavaduotojas Vaidas Skirmantas padarė avariją, ir ji niekur neišliko viešumoje. Prezidentės paskirtas Šiaulių apygardos teismo pirmininkas Boleslovas Kalainis be jokių skrupulų duodavo saugumiečiams leidimus sekti, ką tik šie paprašydavo. O tuose sąrašuose atsidurdavo ir žiniasklaidos atstovai. Ar šie faktai laužti iš pirsto?

FNTT generalinis direktorius Kęstutis Jucevičius

Generalinis prokuroras Darius Valys

VSD direktorius Gediminas Grina

Ar aukšti pareigūnai tampa pažeidžiami?

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDĖJIMO apskričio stalo diskutavo Seimo nariai Povilas URBŠYS ir Vitalijus GAILIUS bei filosofas Krescencijus STOŠKUS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Labai rimti dalykai teisėsaugos sistemoje, kai aukšti pareigūnai tampa pažeidžiami...

PURBŠYS: Tikrai susidaro toks įspūdis, kad mūsų valstybėje vienas ar kitas pareigūnas tampa priklausomas nuo vieno ar kito politik. Ir jis jau nebevykdo įstatymų, jis vykdo tik politiką valią.

Dėl skandalingo FNTT vadovo Kęstučio Jucevičiaus atvejo. Jis buvo paskirtas tada, kai Jos Ekscelencija organizavo susidorojimą su tuometiniais FNTT vadovais Vitalijumi Gailiumi ir jo pavaduotoju Vytautu Giržada.

Kokiomis aplinkybėmis buvo paskirtas dabartinis vadovas K.Jucevičius? To dar nėra buvę Lietuvoje, kad pats pareigūnas, kurio lojalumą ir skaidrumą turi tirti Specialiųjų tyrimų tarnyba, pats pasirašytų pažymą, kad jo atžvilgiu jokios kompromituojančios medžiagos nerasta.

Tai, kas vyko 2012 m. balandį, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (VTEK) įvertino kaip viešųjų ir privačių interesų pažeidimą. Tuometinė Seimo pirmininkė Irena Degutienė vienareikšmiškai pareiškė, kad toks vadovas turi trauktis iš savo pareigų.

Tuo metu buvo nusistovėjusi tokia praktika, kad jeigu VTEK pripažįsta vieno ar kito vadovo viešųjų ir privačių interesų konfliktą, tai jis pasitraukia iš einamų pareigų.

Bet kadangi K.Jucevičius, galima sakyti, buvo prezidentės asmeninio politinio pasitikėjimo pareigūnas, buvo pritaikyti dvejoji standartai ir jis nebuvo atleistas iš einamų pareigų.

Todėl nieko stebėtina, kad praėjus daugiau nei dvejiems metams tas vadovas įklįmsta į skandalingą istoriją, susijusią su advokatu Juzefu Kozubovskiu. Faktas, kad vykdomas ikiteisminis tyrimas, kad tiriamos aplinkybės, ar advokatas nereiklaivavo kyšio iš FNTT vadovo.

Keisčiausia tai, kad dėl V.Gailiaus ir V.Giržado prezidentė vienareikšmiškai buvo pasakiusi, jog FNTT vadovų reputacija neturi kelti jokių abejonų. Mes matome,

kad dabartinio FNTT vadovo reputacija kelia abejonų visuomenei. Bet kažkodėl niekas nenori aiškiai atsakyti į tuos klausimus.

Dvejojų standartų taikymas ir sukuria terpę tokiam kaip J.Kozubovskis rinkti kompromatus ir manipuluoti pareigūnais. Galų gale jo veikimas mažai kuo gali skirtis nuo mūsų valstybės vadovų veikimo: kompromatai ir pareigūnų pažeidžiamumas naudojami tam, kad šie vykdytų jų asmeninius nurodymus.

Povilas URBŠYS Seimo narys

V.GAILIUS: Aš tikrai nekommentuosiu situacijos su FNTT vadovybe. Viešojoje erdvėje pateikiama informacija yra pakankamas pagrindas Vidaus reikalų ministerijai pradėti tarnybinį patikrinimą ir išsiaiškinti visa tai.

Norėčiau patikslinti. Mano atleidimą iš tarnybos vidaus reikalų sistemoje organizavo ne Prezidentūra, ne Seimas, netgi ne Vyriausybė ar atstiktiniai į Vidaus reikalų ministeriją patekę pareigūnai. Tai organizavo skandalingas ir šiaudien kritiškai vertinamas Valstybės saugumo departamentas. Taip nutiko dėl jo vadovų nekompetencijos ir kai kurių vadovų sąsąjū su tam pažišta vieno ar kito vadovo viešųjų ir privačių interesų konfliktą, tai jis pasitraukia iš einamų pareigų.

Bet kadangi K.Jucevičius, galima sakyti, buvo prezidentės asmeninio politinio pasitikėjimo pareigūnas, buvo pritaikyti dvejoji standartai ir jis nebuvo atleistas iš einamų pareigų.

Todėl nieko stebėtina, kad praėjus daugiau nei dvejiems metams tas vadovas įklįmsta į skandalingą istoriją, susijusią su advokatu Juzefu Kozubovskiu. Faktas, kad vykdomas ikiteisminis tyrimas, kad tiriamos aplinkybės, ar advokatas nereiklaivavo kyšio iš FNTT vadovo.

petencijos šiaudien VSD neatlieka savo funkcijų, pareigūnai atstovauja atskirų grupuočių interesams. G.Grina neįgalus imtis priemonių, todėl reikia greičiau palaikyti prezidentės petičiją ir valyti VSD, pradedant nuo vadovų.

G.JAKAVONIS: Minėjote, kad viskas yra dėl VSD, bet galutinis sprendimas, priimtas remiantis jų teikiama informacija, neapsiėjo be prezidentės.

Esantieji valdžioje susitapatina su valstybe. Jie nesutapatina valstybės su žmonėmis

Povilas URBŠYS Seimo narys

V.GAILIUS: Aš cituoju teismo sprendimą. Teismo sprendime aiškiai pasakyta, kad neteisėti sprendimai buvo priimti VSD ir Vidaus reikalų ministerijoje.

G.JAKAVONIS: VSD, FNTT, STT - visos šios tarnybos be galo reikalingos. Kaip reikalingi teismai, reikalinga ir policija. Susiduriame su tais žmonėmis, kurie turėtų mus ginti, apsaugoti, ir mes turėtume juos gerbti, o tokios dėmės ant jų mundurų garbės nedaro. Tai kas vis dėlto vyksta mūsų valstybėje?

K.STOŠKUS: Manau, tie dalykai jau seniai yra diskutuojami, klausimai keliama. Ir vis stebimasi, kodėl niekas nepasikeičia. O to nepasikeitimo priežastys yra ta pati mūsų sistema.

Toji sistema perėjo į tarybiniais laikais viešpatavusius santykius, kurie buvo nusakomi rusiškais žodžiais „vzaimnaja poruka“. Visi žmonės, kurie yra šiek tiek įmerkę uodegas, susisaiso ryšiais ir sudaro labai vieningą, motyvuotą grupę.

Dėl motyvacijos. Jiems visiems naudinga, kad jų interesus paliečiančios problemos niekur neišeitų į viešumą. Tai yra absoliuti uždara gynyba.

Tokių klanelių baisiai daug. Ko gero, tas VSD - viena iš tokių grupelių. Nedrįsčiau sakyti, kad čia kompetencijos klausimas. Nes ta kompetencija labai greitai išaiškėja.

Jeigu žmonės suprastų, kad tik dėl nekompetencijos priimami tokie sprendimai, tai turbūt aukštesni pareigūnai pirmiausia keltų uždavinį neatidėlioti priimti sprendimus, nepalikti jų kokiems svarstymams. Nes nuo viršūnių toliau viskas genda.

Kad ir nedidelis pasitikėjimas mūsų valdžia, bet pats mechanizmas veikia, nes veikia institucijos. Tie žmonės, kurie įsitvirtinę valdžioje, tvarko savo reikalus, nes nėra išorinės kontrolės iš viršaus. Ne tik iš viršaus. Iš apačios žmonės mato bejėgiškumą, iš viršaus - turbūt kažkokį interesų sutapimą.

Jeigu prezidentė priėmė tokį sprendimą, turbūt su patarėjais kažkas negerai. O jeigu su patarėjais, tai irgi kažkokiam žmonių ratui priklauso, ir visos šios jėgos taip susibalansavusios.

Mes turime konstatuoti, kad Lietuva neturėjo pilietinės visuomenės, iki šios dienos jos nėra. Vadinasi, negalime daryti situacijai reikalingo adekvatus spaudimo.

Tų grupelių, kurios jau yra susiformavusios, gana daug, turbūt įskaitant net ir žiniasklaidos sistemas. Jos dabar neužleidžia savo vietos, nes yra tokia savigny. Ir dabar viską pakeisti bus labai sunku.

Nėra kito mechanizmo, kaip pilietinės visuomenės įsikišimas į viešinimą. O ji dabar visai nekontroliuoja. Valdžia yra atitrūkus nuo visuomenės. Ji gali būti visiškai savimi patenkinta dėl to, ką ji daro, visuomenės balso labai girdi.

Vitalijus GAILIUS Seimo narys

Kiek mes rašydavome raštų, tai anksčiau į juos daugiau atsakydavo. Tik dvi institucijos dar atsakinėja: Prezidentūra, nors ir formaliai atsakinėja, ir Seimas. O Vyriausybė neatsakinėja. Kodėl, aš nežinau.

Taip buvo A.Kubiliaus laikais, taip dabar yra A.Butkevičiaus laikais, niekas nepasikeitė. Kodėl taip

yra? Matyt, taip leistina. Tai kur tam piliečiui eiti, į gatvę? Norint eiti į gatvę reikia gerai mobilizuoti visuomenės. O visuomenė labai nusivylusi. Išėina grupelė.

Teko stebėti labai šviežią įvykį. Buvo žygis prie Prezidentūros, prie Ukrainos ambasados. Gražiai organizuota, ramiai šaligatviais praėjo žmonės. Ir pats dalyvavau. Buvo labai daug policijos. Fotografavo, visus filmavo, paskui raportavo, kad visi nufotografuoti. Ką jie čia darė? Kas čia pavojinga? Bet jie nieko nesakė.

Baigėsi mitingas, organizatoriai išsivaikščiojo. Žmonės, kadangi policija paskelbia, kad mitingas nelegalus, ir liepia skubiai išsivaikščioti. Žmonės nelabai skuba. Ką, dabar kalbėtis negalima būreliais stovint? Pakartotiniai perspėjo išsivaikščioti.

Per 20 metų aš pirmą kartą buvau tokioje situacijoje. Pasijutau, lyg būtų karo padėtis. Negalima kažkur stovėti. Tuo labiau kad būcijai reikalingo adekvatus spaudimo.

G.JAKAVONIS: Ar tai vyko mitingas palaikant Ukrainą?

K.STOŠKUS: Taip.

G.JAKAVONIS: Bet čia juk oficiali valstybės politika?

K.STOŠKUS: Bet gal nesankcionuota valdžios, ar kaip? Gal savivaldybei pateikė prašymą, ji neatsakė. Ir paskui tą mitingą organizavo.

Ta pati VSD vadovybė šią instituciją iš esmės privedė prie kompetencijų bankroto

kvatūs situacijai. Jie fiksavo teisės pažeidimą, kuris turbūt nedaro žalos, atitinka didelės Lietuvos visuomenės dalies interesus. Ir jie tik įspėja, kad daromas pažeidimas, nes nėra leidimo. Nesiemė kažkokių represijos priemonių.

K.STOŠKUS: Čia vienas juristas sakė, kad iškviest mus į policiją, gausime baudas. Bet organizatorių turbūt nesurado. Tie fotografuotojai visą laiką dalyvavo ir jie tylėjo. Baigėsi mitingas. Tai kodėl reikia sulaukyti tuos žmones, kurie tik stovi pasibaigus mitingui? Šito nesuprantu. Tą pirmą dalį aš suprasčiau.

G.JAKAVONIS: Kalbame apie pilietinę visuomenę. Esame susipykę su visais kaimynais. Rugšėjo 22-ąją yra rudens lygiadienis, Baltų vienybės diena. Matydami, kad pagal kalbą turime vienintelius brolius, visuomenininkai organizavo akcijas uždegti ant piliakalnių ugnį, kad palaikytų vieni kitus. Gauni leidimus, pasiruši, jokio pažeidimo nėra. Bet ne iš valdžios eina šitie raginimai. Ir net už tokius dalykus gali būti baudžiamas. Kodėl vyksta tokie dalykai?

PURBŠYS: Viena iš pagrindinių problemų ta, kad pas mus esantieji ir politinėje, ir administracinėje valdžioje save sutapatina su valstybe. Jeigu abejojį valdžioje esančių kažkoku vadovu, vadinasi, tu abejoji pačia valstybe.

Pagal tokį suvokimą kiekviena iniciatyva turi kilti iš valdžios viršūnių. Jeigu iniciatyva kyla ne iš valdžios viršūnių, iš karto tai kelia tam tikrą nevilį.

Mes turime hibridinį darinį su vakarietiškos demokratijos ir rytietiškos totalitarinės valdžios principais.

Visada yra toks įstatymas, kurį pritaikius galima rasti pažeidimą. Manau, kad Sąjūdžio metais buvo pakankamai pažeista įstatymų, kai žmonės rinkdavosi į mitingus ir sakydavo savo nuomonę. Vieną kartą surengė „bananų balių“. Ir tai buvo pagal įstatymą.

Tai, kas vyko Sausio 13-ąją, irgi buvo vykdoma pagal sovietinius įstatymus. Nes valdžia reaguoja pagal įstatymus.

Kas galėjo organizuoti susidorojimą su V.Gailiumi? Aš asmeniškai įsitikinęs, kad jeigu jis būtų paklęs prezidentės Dalios Grybauskaitės skambučiu atleisti savo

pavaduotoją V.Giržadą, jis nebūtų atleistas iš einamų pareigų.

Antra, net po teismo sprendimo, kuris pripažino, kad atleidimas buvo neteisėtas, Jos Ekscelencija viešai pareiškė, kad poligrafo duomenys yra aukščiau už teismo sprendimą.

Trečia, mes kalbame apie VSD neveiklumą, o prezidentė š.m. liepos 14 dieną pareiškė, kad VSD vadovybė nesugeba iki galo vykdyti savo funkcijų. Todėl ji turi daryti atitinkamus sprendimus.

Šiandien VSD vadovybė, kuri, anot prezidentės, nepajėgi vykdyti savo funkcijų, toliau eina savo pareigas. Manau, viena pagrindinių priežasčių, kodėl nesikeičia vadovybė, yra ta, kad jai naudinga turėti tokius pareigūnus, kurie visiškai būtų priklausomi nuo jos valios.

Tuo labiau kad ji turi ir kitą problemą - ji nežino, ar jos pasiūlytas kandidatas į VSD gali būti patvirtintas Seime. VSD vadovai žino, kad jie priklausomi, jų stabilumas einant pareigas priklauso nuo aklo atsidavimo Jos Ekscelencijai. Matome, kaip jie vienas su kitu tampa susiję ir surišti.

Nėra ko stebėtis, kad VSD viešai platina pažymą, nurodydama, jog bet kokia kritika, susijusi su valstybės vadovybe, yra palankus veiksmas Rusijai.

Susiduriame su tais žmonėmis, kurie turėtų mus ginti, apsaugoti, ir sužinome, kad jie patys pažeidžiami

Gediminas JAKAVONIS Žalgirietis

Rusijoje lygiai taip pat Kremliaus administracija ir V.Putino šalininkai kalba apie tuos, kurie kritikuoja totalitarinės valdžios apriktas toje valstybėje. Kad jie yra Vakarų „penktoji kolona“.

Kalbėti, kad caras geras, o pavaldiniai negerai, manau, nėra visiškai teisinga.

Labai akivaizdus pavyzdys su buvusiu Konstitucinio Teismo pirmininku Kęstučiu Urbaičiu. Tarp Seimo ir prezidentės kilo konfliktas dėl generalinio prokuroro Dariaus Valio. Kai Seimas pasiūlė pre-

zidentei spręsti dėl jo atleidimo, prezidentė viešai pareiškė, kad Ši-tas Seimo sprendimas yra anti-konstitucinis.

Po kelių mėnesių KT patvirtino šitą išsakytą prezidentės nuomonę. O kai KT priėmė sprendimą, kuris atskyrė generalinį prokurorą nuo parlamentinės kontrolės, po mėnesio prezidentė užkabino Konstitucinio Teismo pirmininkui Gedimino ordino Komandoro kryžį.

Ir dabar neseniai Prezidentūra siūlė tą buvusį Konstitucinio Teismo pirmininką į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją, matyt, kad jis taptų tos komisijos vadovu. Seimas jo kandidatūrą skandalingai atmetė.

Nenoriu, kad mes kalbėtume vien apie prezidentės valdymo metodus. Šitie valdymo metodai persiduoda visoms valdymo grandims. Negalima dabar kalbėti apie objektyvias atrankas, kurios vyksta įstaigose. Tie, kurie organizuoja atrankas, pagal Jos Ekskelencijos demonstruojamą pavyzdį jas ir vykdo.

Mes turime kalbėti apie pagarbą pareigūnams, dirbantiems valstybinį darbą. Apie valstybės tarnybos prestižą. O šis prestižas visų pirma kyla iš lojalumo valstybei, iš lojalumo valstybės įstatymams ir jos žmonėms.

Mūsų politikai susiaurina problemiką, viską paaikškindami vien ūkio problemomis

Krescencijus STOŠKUS Filosofas

Šiandien pas mus lojalumas valstybei yra sprendžiamas per lojalumą vienam ar kitam asmeniui. Ar Prezidentūros, ar Vyriausybės, ar savivaldos, ar kokios kitos valstybinės institucijos lygmeniu.

Jeigu paskiriami žmonės, kurie neturi profesinio, žmogiškojo orumo, kurie neturi savo nuomonės, jie niekada nesugebės vykdyti savo funkcijų.

Prezidentė pripažįsta, kad VSD vadovybė nepajėgia vykdyti savo funkcijų. Tą yra pasekmė to, kad į postus sustatyti tie žmonės, kurių pagrindinis tikslas buvo ne turėti savo nuomonę, ne laikytis įstatymo, o būtent vykdyti telefoninius nurodymus.

V.GAILIUS: Ne kartą kalbėjau apie institucijų kompetencijų banlininkai kalba apie tuos, kurie kritikuoja totalitarinės valdžios apriktas toje valstybėje. Kad jie yra Vakarų „penktoji kolona“.

Kalbėti, kad caras geras, o pavaldiniai negerai, manau, nėra visiškai teisinga.

Labai akivaizdus pavyzdys su buvusiu Konstitucinio Teismo pirmininku Kęstučiu Urbaičiu. Tarp Seimo ir prezidentės kilo konfliktas dėl generalinio prokuroro Dariaus Valio. Kai Seimas pasiūlė pre-

Ta pati VSD vadovybė per šią penkerių metų kadenciją instituciją iš esmės privedė prie kompetencijų bankroto. Ir mes šiandien susiduriame su grėsme nacionaliniam saugumui, su nauja terorizmo grėsme.

Aš tų „žalių žmogeliukų“ pasirodymus šalyse, besiribojančiose su Rusija, įvardysiu kaip naujos rūšies terorizmą. O VSD savo vadovybės sprendimais nubraukė trylikos metų investicijas į terorizmo prevenciją. Po 2001 m. rugsėjo 11 d. įvykių valstybė VSD skyrė papildomus asignavimus.

Buvo įkurtas 60 žmonių terorizmo prevencija užsiimantis padalinys, surinkti profesionalūs žmonės. Bet jis buvo panaikintas, atsakyta šitos funkcijos ir atsakomybių.

Mes šiandien grėsmės akivaizdoje neturime institucijos, koordinuojančios terorizmo prevenciją. Šimtai milijonų litų panaudota tokiam padaliniiu parengti, ir prieš keletą metų mes pasakėme: nėra terorizmo grėsmės. Tai sprendimai, kurie padarė žalą valstybės nacionaliniam saugumui.

Kai liepos 14 dieną buvo pasakyta, kad VSD vadovybė neatlieka savo funkcijų ir daro žalą valstybei, tai valstybės vadovui reikėjo sėsti,

tartis ir priimti greitus sprendimus. Jis negali dirbti, bet jis dirba ir toliau savo nekompetencija valstybei gali daryti žalą. Tai patinė situacija.

G.JAKAVONIS: Kodėl Lietuvoje vyksta tokie dalykai?

K.STOŠKUS: Kitados mūsų kultūros filosofai didžiausios, kad esame tarp dviejų kultūrų - Rytų premjeras, yra laikinas. Mano vadovaujama vyriausybė yra laikina. Jeigu jūs nemėgstate manęs ar vyriausybės, atsiminkite, kad mes esame laikini. Bet jeigu jūs pasisakysite dėl atsisakymo nuo Anglijos, tai jūsų sprendimas bus amžinas.“

Kuris iš Lietuvos politikų, mūsų valstybės vadovų išdrįstų taip pasakyti? Kad aš esu laikinas, kad jeigu jūs nemėgstate manęs, tai nereikšiu, kad jūs turite negerbti valstybės. Nes aš nesu valstybė.

Reikalinga pilietinė savigny. Patys piliečiai turi pradėti rūpintis savo pilietinių galių išsaugojimu. Savivaldybės rinkimai yra vienas iš būdų pagėminti tai padaryti.

Negalima sakyti, kad turime tą tikrąją savivaldos sistemą. Daugiau yra tarybiniai vykdomieji komitetai, transformuoti į tokius „europizuotus“ pavidalus.

Viskas keisis tiek, kiek žmonės suvoks, kad tik jie gali pakeisti tą situaciją.

Yra keletas dalykų: nežmonišką, didžiausia visoje Europoje emi-

gracija, savižudybės, tos pačios sirdies ir kraujagyslių ligos. Yra daugybė komponentų, kurie liudija: iš tikrųjų Lietuvoje piliečiams neužtikrinamos elementarios teisės, garantijos.

Nuvažiuoja ten, kur svetimi žmonės, prieina prie svetimo stalo, dirba kur nors svetimoje ligoninė, ten jaučiasi daug saugesni, daug labiau apdrausti negu grįžę į Lietuvą. Na, ir pinigai.

Reikėjo spręsti demografijos, žmonių grąžinimo į Lietuvą problemą. Dabar iš tikrųjų nustebina, kad tu žemiau skurdų ribos gyvenančiųjų daug daugiau, negu mes tikėjomės.

Bet ne tik čia bėda. Matau, kaip mūsų politikai susiaurina problemiką, viską paaikškindami vien ūkio problemomis. O ir teisėtvara yra didelė jėga.

Kuo pareigūnas yra aukščiau, tuo svarbesni tampa moraliniai principai. Visko į įstatymus nesurašysi. Jeigu žmogus jau linkęs savivaliauti, labai greitai tos savivalės formos persiduoda ir kitiečiai.

PURBŠYS: Mes kalbame apie valdžioje esančią nekompetenciją. Bet man atrodo, kad tai yra pikt-naudžiavimas savo galiomis ir atsakomybės piliečiams, kuriems tie institucijų vadovai turi tarnauti, nebuvimas.

Išbalansuota sistema, žmogus nevertinamas kaip lygiavertis partneris, kuris reikalingas dialogui. Esantiems valdžioje žmogus nereikalingas kaip lygiavertis pašnekovas. Žmogus reikalingas tik tiek, kiek jis privalo vykdyti. Matome, kaip žmones skiria į valstybės tarnybą. Arba žmonės, kurie nori išlikti valstybės tarnyboje, yra priversti prisitaikyti prie šitų reikalavimų.

Pas mus esantieji valdžioje sutapatina save su valstybe. Jie nesutapatina valstybės su žmonėmis. Konstitucijos straipsnis, kuriame įrašyta, kad valstybę kuria Tauta, jau neveikia. Jis yra kaip poetinis aforizmas.

Jungtinės Karalystės premjeras Deividas Kameronas (David Cameron) prieš referendumą dėl Škotijos atsisakymo pasakė tokią mintį: „Atsiminkite: aš, kaip premjeras, esu laikinas. Mano vadovaujama vyriausybė yra laikina. Jeigu jūs nemėgstate manęs ar vyriausybės, atsiminkite, kad mes esame laikini. Bet jeigu jūs pasisakysite dėl atsisakymo nuo Anglijos, tai jūsų sprendimas bus amžinas.“

Kuris iš Lietuvos politikų, mūsų valstybės vadovų išdrįstų taip pasakyti? Kad aš esu laikinas, kad jeigu jūs nemėgstate manęs, tai nereikšiu, kad jūs turite negerbti valstybės. Nes aš nesu valstybė.

Reikalinga pilietinė savigny. Patys piliečiai turi pradėti rūpintis savo pilietinių galių išsaugojimu. Savivaldybės rinkimai yra vienas iš būdų pagėminti tai padaryti.

Negalima sakyti, kad turime tą tikrąją savivaldos sistemą. Daugiau yra tarybiniai vykdomieji komitetai, transformuoti į tokius „europizuotus“ pavidalus.

Viskas keisis tiek, kiek žmonės suvoks, kad tik jie gali pakeisti tą situaciją.

Yra keletas dalykų: nežmonišką, didžiausia visoje Europoje emi-

Parengė Janina PELECKIENĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje w.suzalgiriu.lt

Mokytojas jaunalietuvis S.Janauskas

Stasys Janauskas nuėjo nelengvą gyvenimo kelią. Vaikystėje dirbo sunkius darbus, atkakliai siekė mokslo. Išsimokslinęs tapo vienu iš aktyviausių pedagogų, jaunimo organizatorių. Jis prisidėjo prie šaulių organizavimo, tapo vienu iš jaunalietuvių vadovų. Jaunimą įtraukė į aktyvią muzikinę veiklą. Sovietiniais laikais už aktyvią veiklą teko nukentėti. Jis atsidūrė tarp persekiojamų pedagogų.

Gimė 1901 m. kovo 13 (25) d. Šiaulių apskrityje Kuršėnų valsčiuje. 1903 m. lapkritį gimė sesuo Bronė. 1904 m. spalio 10 d. tėvas, vengdamas mobilizacijos į carinę kariuomenę, išvyko į JAV. 1905 m. lapkričio 1 d. grįžo. 1906 m. lapkričio 22 d. gimė brolis Zigmas. 1907 metais mama Stasį Janauską supažindino su abėcėle ir pradėjo mokyti skaityti elementorių. 1907 m. balandžio 23 d. tėvas už pabėgimą į JAV buvo areštuotas ir nuteistas 4 mėnesiams kalėjimo. Kalėjo Šiauliuose. 1907 m. rugpjūčio 23 d. iš kalėjimo grįžo, kartu su mama pradėjo vaikus mokyti skaityti.

1909 m. spalį gimė antra sesuo Stasė ir gruodžio mėnesį mirė. 1910 m. vasario 2 d. tėvai išvažiavo tarnauti pas grafą Zubovą į Gyntarių dvarą Šiaulių apskrityje. Stasys Janauskas taip pat dirbdavo dvare. 1912 metais pirmą kartą pamatė aeroplaną, automobilį, elektros šviesą ir motociklą. 1913 m. sausį tėvai persikraustė atgal į Kuršėnų valsčių, į Kresų dvarą. 1913 m. balandį gimė broliai dvyनियाi Kaziukas ir Vladukas. 1914 m. rugsėjį tėvą paėmė į caro kariuomenę. Tėvui išvykus į karą, dvaro ponas šeimą iš dvaro išvarė.

Apsigyveno pirkelėje Sodikės kaime, 2 kilometrai nuo Kuršėnų. Stasys Janauskas dirbo pas Kresų dvaro poną kūlimo darbus. Karo metais vokiečiai kaimą padegė. Stasys Janauskas su mama buvo išsikasę slėptuvę. Vėliau traukėsi kartu su pabėgėliais ir atsidūrė Dvinske. Stasiui teko elgetauti. Paskui su pabėgėliais atsidūrė Vitebske. 1915 m. rugsėjį mirė brolis Kazys, nuo difterijos mirė ir brolis Vladas. Paskui šeima išvyko į Jaroslavlį. 1915 m. spalio 20 d. vaikai buvo nuvežti į prieglaudą. Mama pradėjo dirbti fabrike ir kasdien uždirbdavo po 75 kapeikas.

Stasys Janauskas buvo priimtas mokyti į pirmą pradinės mokyklos skyrių, bet per klaidą mokėsi antrajame. Gerai mokėsi, todėl buvo perkeltas į trečiąjį skyrių. Vėliau, išlaikęs egzaminus, apsigyveno pas moksleivius egzaminuodavusį inspektorių J.Sideravičių, Nikickos gatvėje. 1915 m. rugpjūčio 16 d. išlaikė egzaminus į „Žiburio“ progimnazijos pirmą klasę. Apsigyveno mokinių bendrabutyje. Progimnazijoje dėstė ir inspektorius, lietuvių kalbos, piešimo ir matematikos mokytojas M.Grigonis, direktorius - istorijos ir geografijos mokytojas J.Jankevičius. Paskui S.Janauskas dirbo įvairius darbus prie baržų: krovė malkas ir plytas. Per dieną uždirb-

► Stasys Janauskas - vienas iš Panevėžio jaunalietuvių vadovų. 20 a. 4 deš.

davo po 40 rublių. 1917 metų vasara buvo labai sunki, rudenį tęsė mokslo.

M.Grigonis nusivedė Stasį Janauską į Volchovo teatrą, ten pirmą kartą pamatė operą „Faustas“. 1918 m. kovo 28 d. progimnazija buvo uždaryta, ir Stasys Janauskas gavo atestatą, kad perkeltas į III klasę. 1918 m. balandžio 1 d. kartu su broliu Zigmu įstojo į kadetų korpusą. Gegužės 2 dieną iš korpuso išstojo ir traukiniu išvyko į Lietuvą. Reikėjo ilgokai laukti, kol galėjo kirsti sieną. Maisto ieškojo pas ūkininkus soduose ir daržuose, iš bolševikų kasdien gaudavo po silkę. Paskui atvyko traukiniu į Polocką, iš Polocko į Dvinską. Iš Dvinsko - į Vilnių.

Vilniuje aplankė Gedimino pilį. Čia dar plevėsavo kaizerinės Vokietijos vėliava. Vilniuje apsigyve-

no prieglaudoje prie Aušros vartų. Vėliau kreipėsi į lietuvių komitetą, nes norėjo toliau mokytis. Jam buvo pasiūlyta vykti į Panevėžį pas dekaną J.Stakauską. Išvyko kartu su broliu Zigmu ir sesute Brone. Stasį Janauską ir kitus berniukus apgyvendino buvusiuose Muilo fabriko namuose. Vyresniesiems reikėjo kapoti malkas, jas vežti, o mažesnius atiduodavo piemenauti pas ūkininkus. Naujoji prieglaudos vedėja Sabina Ivaškevičiūtė su padėjėja Johana Jocaite visus pristatė dirbti.

Prasidėjus Nepriklausomybės kovoms, buvo paskelbta mobilizacija. Stasys Janauskas išvyko pas ūkininką Mikalajūną. Jį priėmė tarnauti pusberniu. Vėliau nuvyko pas tėvus į Šiaulius. Įstojo į mokytojų kursus. Naktimis dirbo traukiniu depe, dienomis mokėsi.

Mokytojas Bertulis iš mokinių suorganizavo partizanų būrį kovai su bermontininkais. Įstojo ir Stasys Janauskas. Baigęs mokytojų kursus buvo paskirtas į Molavėnų kaimo pradinę mokyklą vedėju. Ten dirbti nenorėjo, nes aplink siautėjo bermontininkai, parašė laišką M.Grigonui. Jo dėka 1919 m. rugsėjo 4 d. paskirtas į Subačiaus pradinę mokyklą antruoju mokytoju. Mokyklai vadovavo Vladas Dutkevičius, kuris buvo muzikalus žmogus. Jis dirbo ir vargoninku bažnyčioje. Mokykloje lankėsi pažangus jaunimas: Vincė Jonuškaitė, Pranas Skardžius, B. Stanevičius. Rengdavo įvairius vakarus ir vaidinimus.

Stasys Janauskas mokė II ir IV skyrius. Paskui išvyko į Panevėžį, į mokytojų vasaros kursus pas Šv.Zitos draugijos narę Antaniną Maroškaitę, Zitos gatvėje 1. Kursų lektorais buvo M.Grigonis, J.Sideravičius, M.Vasiliauskas ir kiti. Po kursų gavo paskyrimą į Velžio pradžios mokyklą nuo 1920 m. rugsėjo 1 d. Subūrė Velžio jaunimą ir įregistravo Velžio jaunimo sąjungą. Vykstant kovoms su lenkais, apie 50 lenkų belaisvių buvo atvežti į Velžio dvarą. Stasys Janauskas gavo įsakymą organizuoti šaulių būrį, kuriam duotas įsakymas suminti Pajuosčio dvarininką Aleksandrą Meištavičių ir pristatyti į šaulių štabą, tačiau būrys dvarininko nerado.

1920 metais Velžyje buvo suvaidinta Stasio Janausko parašyta trijų veiksmų pjesė „Už laisvę“. Velžio mokykloje jis dirbo iki 1924 m. rugsėjo 1 d. Velžyje išdirbo 4 metus ir paliko labai ryškų pėdsaką. Stasio Janausko iniciatyva Velžio pradinėje mokykloje įsteigtas dramos būrelis, ypač populiarus buvo jų vaidinamas spektaklis „Amerika pirtyje“. Bilietai buvo pardavinėjami po 50 ir 25 centus. Už sėdimas vietas teko mokėti 50 centų, už stovimas - 25 centus. Už surinktus pinigus įsteigta biblioteka. Stasio Janausko iniciatyva mokykloje pradėtas leisti laikraštis „Velžio balselis“. 1921, 1922 m.

► Panevėžio miesto pradžios mokyklos Nr.1 skudutininkai su mokytoju Stasiu Janausku. 20 a. 4 deš.

► 1920 metais Velžyje buvo suvaidinta Stasio Janausko parašyta trijų veiksmų pjesė „Už laisvę“

S.Janauskas lankė mokytojų vasaros kursus, 1923 m. pedagogikos darbų kursus Kaune, nuo 1924 m. rugsėjo iki 1931 m. rugsėjo dirbo Panevėžio apskrityje II rajono inspektoriaus raštinėje eidamas atsargos mokytojo pareigas. 1925 metais išlaikė pradžios mokyklos mokytojo egzaminus prie Panevėžio mokytojų seminarijos ir gavo pradžios mokyklų mokytojo teises ir vardą. 1929 metais vedė. 1931 metais rugsėjo 1 d. buvo paskirtas Panevėžio 1-osios pradžios mokyklos vedėju. Ši mokykla buvo Marijos gatvėje.

Stasys Janauskas energingai įsitraukė į įsikūrusių jaunalietuvių gretas. 1931 metais buvo išrinktas į antrąją Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos Panevėžio rajono valdybą. Pakeitus organizacijos statutą, rajono vadu paskirtas Aleksandras Plungė, o jo pavaduotoju - Stasys Janauskas. 1932 m. gruodžio 23 d. rajono vadovybė pertvarkyta. Rajono vadu paskirtas Juozas Kuodyš, vienu iš jo padėjėjų - Stasys Janauskas. 1935 m. kovo 21 d. Panevėžio rajono sąjungos „Jaunoji Lietuva“ skyrius padalytas į dvi dalis - pirmą ir antrąjį rajonus. Antrojo rajono vadu paskirtas Stasys Janauskas.

1934 metais ji lankėsi parodoje JAV, Čikagoje, taip pat aplankė Niujorką, Klivlandą, Bostoną. Kelionės įspūdžius vėliau aprašė Lietuvos spaudoje. Savo atsiminimuose rašė, kad JAV gyvena apie milijoną lietuvių. Taip pat aplankė Europos didmiesčius Paryžių, Amsterdamą, Briuselį, Berlyną. Po Europą ir Ameriką keliavo apie tris mėnesius. Stasys Janauskas aktyviai dalyvavo ir politiniame gyvenime. Jis buvo Tautininkų sąjungos sekretorius. 1938 metais, būdamas 1-osios pradžios mokyklos vedėju, su dalimi mokinių persikėlė į naujai pastatytą mokyklą Danutės gatvėje.

1940-aisiais išvažiavo į Vilnių ir ten mokytojavo, po dvejų metų grįžo į Panevėžį, vėliau dirbo Utenoje mokyklų inspektoriumi. 1945 (1946) metais buvo suimtas ir dvejus metus kalėjo Panevėžio kalėjime, paskui dvejus Vilniuje, Lukiškėse. Brolio Zigmanto dėka buvo reabilituotas ir grįžo į Panevėžį. Jo brolis gyveno Kanadoje ir dirbo „Liaudies balso“ redaktoriumi. Grįžęs įvairiose Panevėžio miesto ir rajono mokyklose dėstė lietuvių kalbą. Mirė 1987 m. rugsėjo 5 d., palaidotas Panevėžyje.